

Depremden Sonra Üniversiteli Olmak: Üniversite Öğrencileriyle Görüşme

Birgül Ulutaş, Aslihan Hancı¹

Birgül: Tekrar hoş geldiniz. Öncelikle sizleri tanımakla başlayalım. Üniversitede hangi bölümde ve kaçınıcı sınıfta olduğunuzu kısaca söyleyebilirsiniz.

Zeynep: Sözü ben alayım o zaman. Tıp Fakültesi altınıcı sınıf öğrencisiyim. Yedi yıldır Hatay'da yaşıyorum.

Birgül: Çok sağolun. Berat'la devam edebiliriz.

Berat: Ben de 2021 yılından beri Hatay'da yaşıyorum. Tıp Fakültesi beşinci sınıf öğrencisiyim. Söyleyeceklerim bu kadar.

Birgül: Teşekkürler. Mehtap'la devam edelim.

Mehtap: Ben de Hemşirelik Bölümü öğrencisiyim. İkinci sınıfı bitirdim, üçüncü sınıfa geçtim.

Birgül: Teşekkürler. Tunç, sizinle devam edelim.

Tunç: Topu ben alayım o zaman. Ben de Hemşirelik Bölümünde okuyorum, üçüncü sınıfa geçtim.

Birgül: Siz üniversiteye depremden sonra mı başladınız?

Tunç: Evet, depremden sonraki sene geldim. Deprem olduğunda YKS sürecindeydim.

Birgül: Teşekkürler. Mert'le devam edelim.

Mert: Merhaba. Ben Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü son sınıf öğrencisiyim.

Birgül: Deprem sırasında burada mıydınız?

¹ ulutas.birgul@gmail.com, aslihanci@gmail.com

Mert: Evet. Geldiğimiz sene deprem olmuştu.

Birgül: Teşekkürler. Son olarak Ufuk.

Ufuk: Merhabalar. Ben de Mert'le aynı bölümdeyim, son sınıf öğrencisiyim. Deprem sırasında da buradaydım. Bu kadar, teşekkür ediyorum.

Birgül: Sizleri böyle çok kısaca tanımış olduk. Bildiğiniz gibi biz deprem sonrasında Hatay'da eğitim yaşamının nasıl ilerlediğini anlamaya çalışıyoruz. Aslında sizin deneyimlerinizi merak ediyoruz. Nereden başlamak isterseniz oradan başlayabilirsiniz. Yine az önceki sırayla gidelim isterseniz. Zeynep'le başlayalım. Eğitim adına Hatay'da neler yaşadınız, neler değişti?

Zeynep: Benim ilk aklıma gelen aslında sosyal yaşama dair bir deneyim aktarıymıydı. Eğitim açısından düşündüğümüzde ise depremde sonra üniversitede de çok şey değişti. Akademisyenlerin bir kısmı şehirden ayrıldı. Bunun eğitimi de etkilediğini düşünüyorum. Bir yandan binaların yapımı ve onarımı devam ederken temizlik konusunda da ciddi sorunlar yaşadı. Tuvaletlerin uzun süre kullanılmadığı dönemler oldu. Bu yıl bütün öğrencilerin dönmesiyle biraz daha ilgilenilmeye başlandı ama bence hâlâ yeterli değil.

Birgül: Söylediklerinin sizin hayatınıza nasıl yansıdığını biraz daha açabilir misin? Örneğin akademisyenlerin ayrılması ya da temizlik koşulları sizin eğitim yaşamınızı nasıl etkiledi?

Zeynep: Akademisyen sayısının azalmasını özellikle stajlarda fark edebiliyorduk. Hoca sayısı azaldığında vaka görme imkânımız da azalıyor, bazen derslere asistanlar giriyordu. Çünkü hocalar hem hastaneye hem derse yetişemiyordu. Temizlik açısından da koşullar oldukça kötüydü. Tuvaleti kullanabilmek için yanımda temizlik malzemesi taşıdığım oluyordu.

Kütüphane de depremde sonra uzun süre kullanılmadı. Bu nedenle ders çalışmak için kafelere gitmek zorunda kalıyorduk. Ücretsiz kullanabileceğimiz bir kütüphanenin olmaması maddi bir yük de oluşturunuyordu. Depremde sonra yalnızca bazı bölümler yüz yüze eğitime devam ettiği için bir süre üniversiteden çok liseye gidiyormuş gibi hissediyordum. Çok az öğrenci vardı; üniversite ortamı da büyük ölçüde ortadan kalkmıştı.

Aslıhan: Zeynep, biraz deprem zamanı ve sonrasında üniversitenin binalarının, tesislerinin nasıl etkilendiğinden bahsedebilir misin? Bir de sadece bazı bölümlerin yüz yüze eğitime devam ettiğini söyledin. Orayı biraz daha detaylı anlatabilir misin?

Zeynep: Sadece uygulamalı dersleri olan bazı bölümler yüz yüzeydi. Diğer bölümlerdeki arkadaşlar çevrimiçi eğitime geçmişti. Öğrenciler azalınca yurtlar da depremde etkilenen yurttaşlara açıldı. Bir süre üniversite yaşamından ziyade burada başka bir yaşam oluştu.

Birgül: Yurtlar boşaltıldı ve depremde etkilenen yurttaşlara açıldı yani?

Zeynep: Evet, yurtlar boşalmıştı ve depremde etkilenen yurttaşlara açıldı. Daha sonra insanlar konteynerlere yerleştirilmeye başlandı. Öğrencilerin yurtlara yeniden dönmesi de zaman aldı.

Fakülte binalarına gelecek olursak Eğitim Fakültesi, Veterinerlik Fakültesi, BESYO ağır hasarlıydı. Biz onların yıkılıp tekrar yapılacağını düşünüyorduk ama daha çok tadilat yapıldı. Hemen hemen hepsinin tadilatı daha yeni bitti. Deprem sonrasında bir de 6 Şubat Dersliği yapıldı. Fakültelerin tadilatı devam ederken arkadaşlar orada eğitim gördü.

Birgül: 6 Şubat Dersliği dediğiniz bir nevi konteyner, geçici bir şey mi, yoksa kalıcı bir yapıdan mı bahsediyorsunuz?

Zeynep: Prefabrik diyebilirim.

Berat: Birçok fakültenin ortak bir dersliğe ihtiyacı olduğu için böyle bir çözüm buldular. Fakültelerin çoğunun tadilatı uzun sürdüğü için geçici süreliğine böyle bir çözüm bulundu.

Zeynep: Sağlık alanındaki bir meslek yüksekokulundan arkadaşlarımız da başka bir fakültenin binasını kullanıyorlar. Kendilerine ait laboratuvarları ya da fiziki imkânları yok.

Mesela biz her zaman eğlenmek, vakit geçirmek, gezmek için Antakya'ya giderdik. Oradan Samandağ'a giderdik. Ama depremde sonra yollar o kadar kötü, ulaşım o kadar kötü, sürekli bir yol çalışması var ki artık arkadaşlarım Kırıkhan'a gitmeye başladı. Piknik alanı için, kuaför ihtiyacı için... Artık o taraf değil de bu tarafa geçiyorlar. Çünkü Kırıkhan'da da yıkım vardı ama daha hızlı bir geri dönüş oldu, daha hızlı toparlandı. Ama Samandağ'a gitmek... Ben şu an çıksam en az üç saat otobüsle ancak Samandağ'a varırım.

Aslıhan: Mesafe olarak Samandağ daha yol üstü bir yer değil mi?

Zeynep: Bence hemen hemen aynı gibi.

Berat: Antakya'yla Kırıkhan'ın mesafesi neredeyse aynı ama buradan Antakya'ya toplu taşımayla gitmek yaklaşık 50 dakika. Kırıkhan'a toplu taşımayla gitmek 20 dakika gibi bir şey.

Birgül: Ufuk konuşmak istedi. İsterseniz ona söz hakkı verelim.

Ufuk: Arkadaşlar zaten üniversiteyle ilgili hepimizin yaşadığı durumları aktardılar. Ben de şehrin genel yapısıyla ilgili bir şey söylemek istiyorum. Ulaşım bayağı sıkıntılıydı. Yollar çok bozuktu. Şehrin genel sosyal yaşamında da bayağı eksiklikler vardı. Depremde önce Antakya merkeze indiğimizde insanlar daha güler yüzlü, sohbet etmeye açık insanlardı. Depremde sonra Antakya merkeze

indiğimizde otobüsteki şoförler olsun, yolcular olsun hep bir gerginlik, tedirginlik hâli vardı. Hep bir tartışma ortamı oluşuyordu.

Bunun yanı sıra çevrimiçi eğitim tarafı vardı. Biz bir buçuk sene çevrimiçi eğitim gördük. Bunun da birçok olumsuz etkisi yansıdı bize. Hem eğitim açısından hem de kendi psikolojik durumumuz açısından bayağı sıkıntılıydı.

Mert: Ben devam edeyim o zaman. Bir buçuk sene çevrimiçi oldu. Geldiğimizde özellikle o sosyal yaşamı bulamadık. Okula, okuldan yurda... Herhangi bir aktivite olmaksızın şehre inemiyorduk. İlk sene geldiğimde Hatay'ı çok beğenmişim. Tarihi yerleri ben çok seviyordum şahsen. Depremden sonra onlardan eser kalmadığı için gidebileceğimiz bir yer de yoktu. İskenderun'a gidelim desek oraya gitmekte de sıkıntılar yaşanabiliyordu. Sürekli yol çalışmaları vardı.

Sosyal yaşam yoktu açıkçası depremden sonra geldiğimiz zaman. Öyle durgun bir şey vardı. Sadece okuldan yurda, yurttan okula. Bu sene birazcık daha canlı diyebiliriz.

Birgül: Peki depremden önce öğrencilik yaşamı nasıl geçiyordu? Depremden sonra nelere erişemediniz tam olarak?

Mert: Özellikle Hatay'a erişemedik. Antakya'ya erişemedik. Çünkü sosyal yaşamın kendisi Antakya'nın merkezindeydi. Burada daha çok mahalle gibi bir yer vardı. Şehir kalmadı. O yüzden sosyal aktivite bakımından şehir kalmadı. Okulun da önceliği onarım ve inşaatlardı. Öncelikler değişti aynı zamanda.

Zeynep: Ben kadın öğrenci olarak da bir şey ekleyebilirim. Mesela burada bir sokak var. Oraya asla giremiyorum. Bir yerden geçerken bile çok tedirgin bir şekilde geçiyorum.

Aslıhan: Bu durum depremden sonra mı oluştu? Daha önce yok muydu?

Zeynep: Depremden önce de vardı. Depremden sonra yeni mekânlar da açıldı. Ben yine de oradan geçerken çok tedirgin oluyorum.

Birgül: Peki herkes şu an KYK yurdunda mı kalıyor acaba içinizde?

Ufuk: Hayır.

Tunç: Berat hariç, Berat KYK yurdunda kalmıyor. Mert de yurttan kalmıyor. Onun dışında hepimiz yurttan kalıyoruz.

Mert: Ben geçen sene yurttaydım; bu sene evdeydim.

Birgül: Eve geçtiniz. Şimdi biraz KYK yaşamı hakkında sizden bilgi almak istiyorum. KYK'da hayat nasıl? Bir de KYK'da kalmayanlar ne yaşıyor? Ev tutma süreci, kira ödeme süreci... Bunlarla ilgili neler yaşadığınızı biraz anlatır mısınız?

Tunç: Ben başlayayım isterseniz.

Birgül: Tabii.

Tunç: Ben ilk geldiğimde bir tane kız KYK yurdu vardı. Diğer erkek KYK yurdu da yeni bitmişti. Yurtlardaki hem memurların hem orada yemek dağıtan abilerin, ablaların hem de aşçıların hiç güler yüzünü görmedim. Herkeste, halk olsun, işçi olsun, beyaz yakalı olsun fark etmeksizin, bir boğulmuşluk vardı. Onu hissettim. Bu bizi de bayağı etkiliyordu. Diğer arkadaşlar da söylemek isterlerse...

Mert: Ben ekleme yapmak isterim. Özellikle yemekhane şartlarından dolayı yemekler cidden o kadar kötüydü ki... Ben içinde et olan herhangi bir yemeği yiyemiyordum açıkçası. Tadı bana çok farklı geliyordu. Bu yüzden sürekli dışarıdan yemek istiyorduk. Bundan dolayı neredeyse ev masrafına denk gelmeye başladı. Bu yüzden dedik en azından eve çıkalım. Oraya vereceğimiz masrafı kendimiz yemek yaparak karşılıyoruz. Tabii bu da planladığımız şekilde olmadı. Çünkü kiralar yüksekti.

Birgül: Peki, ev tutmakta zorlandınız mı? Mesela ev tuttuğunuz zaman kaç kişi bir yerde kalıyorsunuz? Kira ödemeniz sizi nasıl etkiliyor?

Mert: Biraz baktık çünkü deprem geçirmiş bir şehirde öncelikle güvenli bir bina arayışına girdik. Kiralar pahalıydı açıkçası. Bir arkadaşım ile çıktım. Aylık sadece kira ve bina giderleri yaklaşık 15-16 bini buluyordu. Tabii ayda dört bin lira burs alan birisi için çok yüksek kalıyor.

Aslıhan: Suya ve internete erişim gibi temel ihtiyaçlarda da sorun yaşadınız mı?

Mehtap: Evet, ben de ona değinecektim. Yemeğin zaten kokusu çok kötüydü. Her gün yemeğin içinde bir şeyler buluyorduk. Hijyenik değildi ve gramajları çok azdı.

Bir geliyorduk, sular kesik; elektrik yok. Şebeke zaten çekmiyor. Akşam ailemize ulaşmak çok sıkıntı oluyordu. Böcekler de çok fazlaydı yurtlarda. Tahta kurusu falan bayağı yataklarda bulunuyordu. Hele bu yıl çok fazlaydı.

Biz herhangi bir memura gidip bir şikâyetle bulunduğumuz zaman bizi hep tersliyorlardı. Asansörler çok sıkıntılıydı. Biz asansör için gittiğimizde, "Siz sadece on kat çıkarak mı bu zorluğu göreceksiniz? Biraz hayatın zorluğunu yaşayın," gibi tepkiler veriliyordu. Hiçbiri bizi dinlemiyordu. Kötüydü yurt şartları. Benim diyeceğim bu kadardı.

Birgül: Tunç söz almak istemişti. Ona tekrar söz hakkı verelim.

Tunç: Ben şebeke konusundan bahsetmek istiyorum. Bizim yurttaki internet hiç çekmiyor. Yurda girdiğimden beri internetin düzgün çektiği bir anı hatırlayamıyorum. Bir ara gece üçte, dörtte iyi çekmişti; onu hatırlıyorum o kadar.

Bizim okul yüz yüze olmasına rağmen bir iki dersimiz yine çevrimiçi oluyor. Ben çevrimiçi derslerin çoğuna internet olmadığı için katılamıyordum. Ders çevrimiçi

olmasına rağmen yurttan çıkıp, derse girip tekrar yurda dönüyordum. Bu çok zorluyordu açıkçası beni.

Bir de asansör meselesi var. Asansörlerimiz çok sık bozuluyor. Ben yurdun altıncı katında kalıyordum. Sürekli merdiven çıkmak zorunda kalıyordum.

Mehtap: Üniversiteye bağlı topluluklarla ilgili de bir şey söyleyebilirim. Ben bir sürü topluluğa üye oldum ama hiçbirinde bir şey göremeyince zaten hepsinden ayrıldım. Mesela sosyalleşilecek bir topluluk yoktu benim gözlemlediğim kadarıyla. Daha çok üniversitenin yararına olacak, üniversiteye reklam oluşturacak şeyler gibi geliyordu bana.

Birgül: Berat ve Mert'in de belki bununla ilgili söyleyecekleri vardır.

Mert: Ben topluluklar konusunda şunu söyleyeceğim. Okulun toplulukları, kulüpleri okula bağlı oldukları için daha siyasi olabiliyordu. Mevcut iktidarı savunacak şeylere de girişebiliyorlardı. Bu şekilde olduğu için biz daha çok kendimizin girişebileceği, vakit geçirebileceğimiz kulüpler olsun istedik.

Birgül: Berat, sizin var mı söyleyeceğiniz?

Berat: Ben biraz topluluk meselesini açmak istiyorum. Bizim sözünü ettiğimiz, üniversiteye bağlı topluluklardan farklı olarak öğrencilerin kendi aralarında oluşturdukları bir topluluk. Depremden önce de vardı ama depremden sonra öğrencilerin böyle bir örgütlülüğe ihtiyacı daha fazla oldu. Özellikle bunu Mehtap ve Zeynep daha iyi anlatabilir; kadın arkadaşların yaşadığı sorunlar karşısında sosyal medya, WhatsApp grupları ve kendi aralarında örgütlenmeleri bir dayanışma yolu oldu. Bütün öğrenciler açısından da böyle bir araya gelme ihtiyacı daha belirgin hâle geldi.

Son zamanlarda, özellikle bu yıl, öğrenci topluluklarının bir şekilde aktifleştirilmeye çalışıldığını fark ettik. Ama bu topluluklar bazen bir sendikanın etkinliğine ya da burayı ziyaret eden bir hükümet görevlisinin karşılama törenine dönüşebiliyor. Öğrencilerin bir kısmı bunun farkında olup uzak durabiliyorken, bir kısmı da bazen farkında olarak bazen olmayarak, bu sosyalliği kolay ve ulaşılabilir gördüğü için dâhil oluyor.

Zeynep: Ben şöyle aktarabilirim. Depremden sonra değil de depremden hemen öncesinde bir rektör değişikliği oldu. Ben üniversitenin siyasetle çok iç içe olduğunu düşünüyorum. Ramazan boyunca siyasi ziyaretçiler geldiğinde yemekhanede daha güzel yemek çıktığını düşünüyorduk. Hatta "Acaba kim gelecek de yemek güzel?" demeye başlamıştık.

Ramazan boyunca Kur'an tilaveti, Kur'an okuma yarışması gibi etkinlikler yapılıyordu. Depremden çıkmış öğrencilerin olduğu bir yaşam alanında psikososyal desteğin yetersiz kaldığını düşünüyorum. Ben bir kez psikososyal

destek için başvurduğum. Bir ay sonrasına randevu aldım. Sonra oradaki kişi izne ayrıldığı için yine görüşemedim.

Bazı etkinliklere katılmayı tercih etmiyordum. Katılmayınca da arkadaşlarımdan biraz uzaklaşmış oluyorsun. Çünkü arkadaşlarım katılıyorlardı, ben katılmıyordum. Ben kaldım öyle yani. Beni destekleyecek üniversitenin bir kurumunu bulamadım.

Birgül: Bugün eğitimle ilgili veya üniversite eğitimiyle ilgili karar vericilere, Hatay'daki üniversite öğrencileriyle ilgili karar vericilere yalnızca bir öneride bulunmak isteseydiniz bu ne olurdu? Ya da sorunların çözümüyle ilgili size bir yetki verilseydi nereden başlardınız?

Mehtap: İlk önce öğrencilerin sorunlarını göz önünde bulundururdum. Çözümüne odaklı yaklaşırdım, psikolojik destek verirdim. Yani daha çok bir kurum şeyine bağlı değil de öğrencilerin sorunlarına yönelik... Öğrencilerin daha güzel bir üniversite eğitimi alabilmeleri için o yöne, o faaliyetlere yönelirdim daha çok. O tarz faaliyetler yapardım.

Tunç: Ben alayım o zaman topu. Özgür düşünceyi salın öğrencilere derdim. Keşke salsalar.

Bir ara üniversitenin resmî sosyal medya sayfasında bir siyasiyle ilgili bir gönderi paylaşılmıştı. Ben de yorum kısmına "Üniversiteyi siyasetin arka bahçesi yapmayın" tarzında bir şey yazmıştım. Sonra üniversite sayfası beni engelledi. Şu an gönderilerine ulaşamıyorum. Bunu söylemek isterdim gerçekten: Üniversiteyi siyasetin arka bahçesi yapmayın. Üniversite özel bir alan. Bir de öğrencileri salın artık.

Mert: Ben de Tunç'a katılıyorum aynı şekilde. Çünkü siyasileştirilince kutuplaşmak zorunda kalıyoruz ister istemez. Bu da bizi olumsuz etkiliyor. Bundan dolayı daha serbest, daha özgürce bir üniversite isterdik.

Zeynep: Ben ekleme yapayım. Ben şunu isterdim: Yemek için, kahve için, su için, barınmak için, arkadaşlarımızla sohbet edip bir yerde oturabilmek için para ödemek zorunda olmadığımız bir üniversite isterim. Temel ihtiyaçlarımıza parasız bir şekilde ulaşabilmek ve kalan vaktimizi sadece eğitimimize ve kişisel gelişimimize ayırmak isterim.

Berat: Ben de aslında Zeynep'in söylediklerini düşünüyordum. Beslenme, barınma, gıdaya ulaşım, temiz suya ulaşım, hijyen... Bunlar biraz daha öncelikli ihtiyaçlar.

Birgül: Varsa başka söyleyeceğiniz bir şey... Çok teşekkürler tekrar. Görüşmek üzere.

Mert: Biz teşekkür ederiz ilgilendiğiniz için.

Berat: Sağ olun, var olun.

Birgül: Siz de sağ olun, var olun.

Zeynep: Umarım güzel bir profil çizebilmişizdir. Gerçekten Antakya'nın böyle sesinin duyulmasına çok ihtiyacı var. O yüzden umarım aktarımlarımızın bir şekilde faydası dokunur buraya. Emekleriniz için ve bizi duymak istediğiniz için de çok teşekkür ederiz.

Aslıhan: Katılımınız için çok teşekkür ederiz biz de.